

Kungl. Tekniska högskolan (KTH)
Rektor
100 44 Stockholm

Luntmakargatan 13, Box 7851,
SE-103 99 Stockholm, Sweden
Tfn/Phone: +46 8 563 085 00
Fax: +46 8 563 085 50
hsv@hsv.se, www.hsv.se

Teresa Edelman
08-563 085 34
teresa.edelman@hsv.se
BESLUT

2009-08-26
Reg.nr 31-2299-09

Omrövning av betyg vid KTH

Frågan om omrövning sedan tentamen har hämtats ut av studenten.

Anmälan

I en skivelse till Högskoleverket uppger NN att examinatorn vägrar att omröva hans tentamen med motivet att tentamen har hämtats ut.

NN anför vidare följande. Han skrev tentamen i strömningslära den 16 december 2008. Under examinationen skrev han fel uppgiftsnummer på ett blad. Det ledde till att bladet hamnade hos examinatorn i stället för hos den läraren som skulle rätta just denna uppgift. När examinatorn märkte att bladet hamnade fel, rättade han numret på bladet med sin röda penna. Han glömde dock att lämna över bladet till den andra läraren. Detta ledde i sin tur till att uppgiften inte blivit rättad. Examinatorn vägrar alltså att omröva tentamen trots att han själv har begått fel och inte lämnat uppgiften vidare för rättning.

Till anmälan har NN bifogat sin tentamen.

KTH:s yttrande

Högskoleverket har översänt NNs anmälan till KTH för yttrande. KTH har anfört i huvudsak följande.

Vid KTH sker normalt vare sig kopiering eller överföring till annat medium av rättade tentamina innan återlämning till studenterna sker. En tentamen som inte hämtats ut av studenten gallras två år efter skrivningstillfället.

I nu aktuellt ärende har studenterna inom kursen givits felaktig information om vad som gäller vid rättelse respektive omrövning av beslut om betyg. Instruktionerna som lämnats till studenterna har angivit att endast en kopia på tentamen kan hämtas ut om rättningen ska kunna omrövas i efterhand. Informationen till studenterna kommer att korrigeras.

Rättningen av uppgifterna i tentamen i strömningslära från den 16 december 2008 fördelades på flera lärare med uppgift att rätta samtliga tentanders svar i en viss angiven tentamensuppgift. Före beslut om betyg genomförde examinatorn en slutgranskning av studenternas samtliga inlämnade uppgifter. Vid denna

slutgranskning noterade examinatorn särskilt det i ärendet aktuella bladet. Bladet var märkt blad nr 5, uppgift nr 6 och under studentens namn stod skrivet "Uppgift 5C". Uppgiftsnummret i övre högra hörnet av bladet var således felaktigt och examinatorn korrigerade detta till en 5a. Bladet innehöll inte något att rätta och vid detta förhållande fanns inte anledning kontakta den rättande läraren för uppgift 5. Examinatorn uppger i dag att det kan ha funnits början till en lösning eller möjligen några streck till en figur på bladet, men kan inte med säkerhet säga att så var fallet. Han är dock säker på att det han såg på bladet, förutom "Uppgift 5C", inte var möjligt att rätta.

Beslut om betyg meddelades den 12 januari 2009 och NN kontaktade examinatorn ganska omgående efter att han fått beskedet eftersom han ville diskutera rättningen. För att få godkänt på tentamen krävdes 30 poäng och NN hade 27 poäng. Vid besöket hos examinatorn, någon gång under tiden den 12-15 januari, hade NN med sig sin tentamen i original. NN frågade vid tillfället om rättningen av en specifik uppgift rättad av examinatorn. Totalt gick tre av uppgifterna i tentamen igenom, dock inte den i ärendet aktuella uppgiften 5C. I samtliga genomgångna uppgifter var examinatorn själv rättande lärare. Vid genomgången framkom ingen grund för ändring av betyget.

Ungefär en vecka senare, den 23 januari, uppsökte NN den rättande läraren för uppgift 5, och uppgav då att hans lösning till uppgift 5C inte blivit rättad. Läraren, som uppger att han under sin ordinarie rättning inte sett det i ärendet aktuella bladet, rättade den uppgift som fanns på bladet och värderade prestationen till tre poäng. Totalt kunde lösningen av uppgiften 5 ge tio poäng och deluppgiften C en tredjedel av totalpoängen.

KTH anser att examinatorn under de redovisade omständigheterna inte haft anledning att komma till något annat ställningstagande än att avslå begäran om ändring av betygsbeslutet.

Anmälares kommentar

NN har kommenterat universitetets svar på följande sätt.

När det var dags att ta ut tentamen tittade han igenom den på studentexpeditionen men då såg tentamen rättad ut. Han hade dock inte tillräckligt med tid för att mera noggrant gå igenom tentamen. Det var flera som skulle ta ut sina tentamina och han ville inte belasta expeditionen ännu mer. När han såg strecket med den röda pennan såg det ut som att även detta blad var behandlat. När han senare tittade närmare på tentamen och på denna uppgift såg han att uppgiften var korrekt löst, men att han inte fått poäng för denna uppgift. På alla andra bladen fanns poäng antecknade, även om det var noll poäng. Han kontaktade då examinatorn som hänvisade honom till den lärare som skulle rätta den aktuella uppgiften. När den rättande läraren hade sett bladet sade han att han inte hade sett bladet tidigare. När läraren tittade närmare på den röda pennans

bläck sa han att det inte var hans penna och det kom fram att det var examinatorns penna. Läraren bedömde att uppgiften skulle ge tre poäng. NN rekommenderades att ta kontakt med examinatorn för att registrera dessa poäng.

När han pratade med examinatorn angående rättningen sa examinatorn att han kommer ihåg uppgiften. Han hade lagt undan bladet för att ge det till den examinerande läraren, men hade glömt att göra det. Examinatorn sade också att eftersom NN tog ut tentamen betyder det att han hade godkänt rättningen. Enligt examinatorn kan man inte komma i efterhand och prata om detta, men om han inte hade tagit ut tentamen skulle han ha fått sina poäng.

Högskoleverkets bedömning

I 6 kap. 24 § högskoleförordningen (1993:100) anges följande. Finner en examinator att ett beslut om betyg är uppenbart oriktigt på grund av nya omständigheter eller av någon annan anledning, ska han eller hon ändra beslutet, om det kan ske snabbt och enkelt och om det inte innebär att betyget sänks.

I rapporten *Rättssäker examination*, 2008:36 R, s. 69, har Högskoleverket konstaterat att lärosätena har rätt att återlämna en skriftlig tentamen till studenten utan att behålla en egen kopia för arkivering. De lärosäten som har uppgivit att rätten att begära omprövning förfaller om studenten hämtar ut sin tentamen, har som skäl anfört risken för fusk genom att studenten i efterhand lägger till poäng eller textstycken för att få högre betyg. Högskoleverket har anfört följande i rapporten.

Möjligheten att begära rättelse eller omprövning är viktig för studenternas rättssäkerhet. Därför bör det inte förekomma regler eller praxis som innebär att en student som har hämtat ut sin tentamen med automatik förlorar sin rätt att begära omprövning. Det är uppenbart att fusk inte kan uteslutas om tentamen har lämnats tillbaka till studenten. Om fusk förekommit eller inte bör dock avgöras från fall till fall. En student som vill studera sin skriftliga tentamen för att begära omprövning bör kunna få en kopia av tentamen. Detta är också en lösning som framhålls i flera av svaren och även följer av Riksarkivets allmänna råd.

Som Högskoleverket har uppfattat omständigheterna i ärendet har examinatorn gjort en prövning om betygsbeslutet i NNs fall varit uppenbart oriktigt på grund av nya omständigheter. Prövningen har dock inte lett till en ändring av beslutet. Det finns olika uppfattningar i ärendet om vad som är skälet till denna bedömning. Mot denna bakgrund och att Högskoleverket inte kan överpröva examinatorns beslut om betyg, lämnar verket inte några synpunkter i den delen.

Av KTH:s yttrande framgår att varken originalet eller en kopia sparas när en rättad tentamen lämnas ut till studenten. Detta försvårar bevisläget vid en eventuell omprövning. Högskoleverket anser att NNs fall visar vilken betydelse ändrade rutiner skulle kunna ha för att förbättra rättssäkerheten för studenterna.

KTH rekommenderas därför att se över sin information och sina rutiner vid återlämning av tentamina.

Med dessa besked avslutas ärendet.

På Högskoleverkets vägnar

Eva Westberg
Chefsjurist

Teresa Edelman
Verksjurist

Kopia för kännedom:
NN